

V partizanih smo ga vsi poznali

Stanka Sagadin, upokojenka:

Bil je znana osebnost. Posebno v partizanih smo ga vsi poznali. Kolikor nismo imeli z njim osebnega stika smo ga poznali po njegovih delih. Videvali smo ga na raznih sestankih, kjer nam je govoril. Mislim, da je to najhujša izguba, ki nas je doletela v tem dramatičnem času revolucionarnih sprememb našega socialističnega samoupravljanja, ki jih je nakazal prav Edvard, v svojih delih. Ta izguba je nenadomestljiva za vso Jugoslavijo in za ves mednarodni napredni svet.

Jaz pa še posebej cenim tovariša Kardelja po njegovih človeških in moralnih kvalitetah. V partizanih, v partijski šoli, v bazi 20, na Rogu, leta 1944 sem bila skupaj z njegovo ženo Pepco. Z njo ni bilo težko dobiti kontakta in tako sva se večkrat pogovarjali tudi kot ženski popolnoma domače. Zelo dobro se spominjam, ko je pripovedovala, kako dober mož je njen Edo, kako ji pomaga pri gospodinjstvem delu, ker ve, da žena še ni enakopravna in da še vedno velja, da je gospodinjstvo za moške še vedno sramotno delo. On je bil drugačen in ji je med drugim tudi pomagal posodo, vendar je istočasno, — se je nasmehnila — gledal skozi okno, da ga ne bi videli soborci.

Tudi po osvoboditvi sem se srečevala z njegovo ženo in prek nje spoznavala njuno srečo, ki pa je, na žalost, morala tudi zelo veliko pretrpeti.

Takoj po vojni, ko je prišel v Beograd kot najbližji sodelavec tovariša Tita in med prvimi tudi ustvarjalec naše nove Jugoslavije, je bil strahotno zaposlen. Delali so dan in noč, vendar je kljub temu našel čas, da je vsak večer pred odhodom na nočno delo in razgovore svojemu sinu v postelji pel uspavanke.

Ljudska pesem je elementaren izraz duše

Ladko Korošec, operni pevec
Vsem nam bo globoko v spominu za vedno ostala predstava o čudovitem človeku, poli-

Žalne seje po naših KS

Naše delovne ljudi in občane je smrt tovariša Edvarda Kardelja zavila v črnino. Zastale so besede, bolečina je odmevala v tišini.

Svoje občutje smo z molkom in z izbranimi besedami povedali tudi na žalnih sejah v vseh krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela, šolah, v vseh naših delovnih kolektivih in skupnostih.

S fotoaparatom smo zabeležili nekatere.

PRULE

TABOR

AJDOVŠČINA

Žalost med našimi državljani v Zürichu

Žalostna novica o smrti našega velikega revolucionarja in misleca tovariša Edvarda Kardelja je odjeknila tudi v Švici. O tem so poročale radijske in televizijske postaje, dnevno časopisje pa je v številnih člankih orisalo življenjsko in delovno pot Edvarda Kardelja.

V njegov spomin je bila v nedeljo, 11. februarja, v prostorih jugoslovanskega kluba v Zürichu, razširjena seja koordinacijskega odbora klubov jugoslovanskih delavcev na začasnem delu v tej deželi. Poleg predstavnikov generalnega konzulata v Zürichu so se je udeležili tudi predstavniki približno 30 društev naših državljanov. Dogovorili so se, da bo vsako društvo zase sklicalo žalno sejo in se tako pridružilo splošnemu žalovanju.

Žalne seje so bile povsod tam, kjer žive in delajo naši ljudje. Tako je bilo tudi na tradicionalni slovenski smučarski prireditvi »Priateljstvo«, ki jo je organiziralo slovensko društvo »Planika« iz Winterthura, ki so se je udeležili tekmovalci iz Švice, Avstrije, ZR Nemčije in predstavniki smučarskega društva »Kanin« iz Bovca. Vsi so se udeležili žalne seje, pa tudi med samim tekmovanjem so z enominutnim molkom počastili spomin našega velikega moža.

POLJANE

ŽIVLJENJSKA POT EDVARDA KARDELJA

Klen in jeklen...

Delo in ustvarjalna misel, ki označujeta življenjsko pot tovariša Edvarda Kardelja, sta neločljivo povezana z dosežki naše Jugoslavije, z razvojem marksistične misli, z razvojem samoupravljanja in uveljavljanja samoupravnih socialističnih odnosov med delavci, med občani, med vsemi nami, ki se obvezujemo, da bomo njegovo delo nadaljevali.

Leta 1910 se je v Ljubljani 27. januarja rodil v delavski družini Kardelj sin Edvard. Posebno vzdušje, ki ga je porajalo oblikovanje delavskega razreda v Ljubljani — njegova mati je bila tobačna delavka in njegovi tovariši v igri so tako vedeli za izkušnje — je ostalo prisotno v vsem njegovem delu, vedno znova in znova se je vračal v svet delavca in to ne samo včeraj, ampak tudi danes in poskušal razrešiti nasprotja, poiskati nove poti za celovitejšo uveljavljanje človeka. Že leta 1919 je skupaj z očetom in materjo sodeloval v demonstracijah v Ljubljani, pet let kasneje pa že prevzemal prve naloge v gibanju svobodomiselnih ljudi v tedanji Jugoslaviji. S šestnajstimi leti se je vključil v SKOJ, dve leti kasneje pa je postal član mestnega komiteja SKOJ za Ljubljano in član Komunistične partije Jugoslavije. Njegova pot političnega delovanja se je naglo razvijala, saj je že leto dni kasneje delal v

pokrajinskem komiteju za Slovenijo in po nekaj mesecih postal sekretar. V tem času je tudi dokončal učiteljske v Ljubljani in se še vneteje vključil v politično dejavnost, zaradi česar so ga meseca decembra oblasti aretirale — to je bila prva od aretacij, kajti dva meseca kasneje so ga odpeljali v Beograd, v zloglasno Glavnjačo, kjer so ga zadržali sedem mesecev v preiskovalnem zaporu. Po hudem mučenju ga je nato sodišče za zaščito države — stare Jugoslavije — obsodilo na dveletni zapor. Leta 1932, potem ko je prišel iz zapora, se je vključil v partijsko delo in skupaj z Borisom Kidričem in drugimi vidnimi komunisti oblikoval pokrajinski komitej za Slovenijo. Takrat so se že pričele priprave za četrto pokrajinsko konferenco Komunistične partije za Slovenijo, ki je bila 17. septembra v Goričanah. Danes se Ivan Maček-Matija spominja, da je Kidričev referat na tej konferenci »O nalogah pokrajinske organizacije KPJ za Slovenijo glede na kmečko in narodno vprašanje« pomenil za večino udeležencev odkrivanje marksistične misli, ne zgolj kot teorije, temveč kot misli, ki razkrivajo resnične vzroke za dogajanja v takratni Jugoslaviji in da je odgovor na temeljno vprašanje zakaj družbeni in družbeno-ekonomski odnosi ne morejo biti taki, da bi delavcu in kmetu zagotavljali

resnično človeško življenje, da bi lahko uveljavljal svojo voljo, znanje in užival sadove svojega dela.

Pred konferenco v Goričanah se je 4. in 10. septembra srečal s Titom v Ljubljani, s katerim sta obravnavala najpomembnejše naloge komunistov v tistem času. Po tem dogodku, ki je zagotovil širše razumevanje družbeno-ekonomskih odnosov tudi vsem ostalim članom Komunistične partije, je tovariš Kardelj odšel na partijsko delo v Sovjetsko zvezo, kjer se je sešel s tovarišem Titom. Tam se je tudi udeležil VII. kongresa

Kominterne kot član delegacije Komunistične partije Jugoslavije, posebno velik pa je bil njegov delovni prispevek v slovenski komisiji, ki je proučevala revolucionarno in narodnoosvobodilno gibanje v Sloveniji. Leta 1937 se je vrnil v Slovenijo, pred tem pa se je mudil v Parizu, kjer je bil začasno sedež CK KPJ; Tam je tudi pričel oblikovati dokumente za ustanovni kongres Komunistične partije Slovenije, ki je bil pred 42 leti v noči 17. in 18. septembra na Čebinah. Na tem kongresu so sprejeli Manifest Komunistične partije Slovenije, ki je delo tovariša Kardelja in poleg zgodovinske odločitve o